Եվրոպայի Խորհուրդ

Լանդշաֆտի Եվրոպական Կոնվենցիա

Լանդշաֆտի Եվրոպական Կոնվենցիայի իրականացման համար Եվրոպայի խորհրդի 18-րդ աշխատաժողով

Լանդշաֆտի Եվրոպական Կոնվենցիայի իրա գործման ազգային քաղաքականություններ ՝ մարտահրավերներ և հնարավորություններ

Լանդշաֆտների կայուն կառավարումը կանաչ տնտեսության համատեքստում

ԿՏԲԿ գործունեությունը

Նունե Հարությունյան, ԿՏԲԿ գործադիր տնօրեն

Դշխուհի Սահակյան, ԿՏԲԿ խորհրդի անդամ

Sustainable landscapes in the context of green growth, REC Caucasus initiatives

Երևան, Հայաստան

5-6 Հոկտեմբեր 2016

ԿՏԲԿ առաքելությունը

- **Կովկասի տարածաշրջանային բնապահպանական կենտրոնը (ԿՏԲԿ)** անկախ, ոչ քաղաքական, ոչ առևտրային կազմակերպություն է, որը հիմնվել է 1995թ. Սոֆիայում կայացած Նախարարական կոնֆերանսի որոշման հիման վրա և գրանցվել 2000թ. զարնանը՝ Կովկասի տարածաշրջանում բնապահպանության ու կայուն զարգացմանն ուղղված աշխատանքների իրականացման նպատակով:
- ԿՏԲԿ-ն օժանդակում է Կովկասի երկրներում բնապահպանական խնդիրների լուծմանը և աջակցում քաղաքացիական հասարակության կառուցմանը, որոշումների կայացման գործընթացում հանրային մասնակցության,, տեղեկատվության ազատ շրջանառության, ինչպես նաև ՀԿ-ների, կառավարական կառույցների, տեղական համայնքների և այլ շահառուների միջև համագործակցության խթանման միջոցով:
- ԿՏԲԿ-ն իրականացրել է բազմաթիվ ծրագրեր, որոնք նպաստել են տարածաշրջանային և ազգային քաղաքականությունների զարգացմանը, կարողությունների հզորացմանը, երկխոսության ու համագործակցության խթանմանը, բնապահպանական խնդիրների վերաբերյալ տեղեկատվության փոխանակմանը և քաղաքացիական հասարակության ամրապնդմանը Հարավային Կովկասի երկրներում:
- ԿՏԲԿ-ն իրականացնում է կանաչ տնտեսության և լանդշաֆտների / էկոհամակարգերի վերականգնմանն ուղղված ծրագրեր՝ ԵՄ Կանաչ տնտեսություն Արևելյան Եվրապայի համար ծրագրերի ներքո ռեսուրսների արդյունավետ օգտագերծում և մաքուր արտադրություն, Կոշտ կենցաղային թափոնների կառավարման ռազմավարությն ռազմավարական էկոլոգիական գնահատում ծրագրերը:

ԿՏԲԿ գործունեության ոլորտները՝

- Բնապահպանական կառավարում, կրթություն, և կարողությունների հզորացում
- Կանաչ տնտեսության և կանաչ աճի քաղաքականության և ծրագրերի մշակում և իրագործում,
- Համայնքային անտառկառավարում, լանդշաֆտների վերականգնում
- Հողի կայուն կառավարում, կայուն հողօգտագործում;
- Էկոհամակարգային ծառայությունների գնահատում
- Խելացի քաղաք՝ Գորիս
- Շրջակա միջավայրի պահպանության տեղական գործողություններ (LEAPs)
- Կլիմայի փոփոխություն և ագրո կենսաբազմազանություն;
- Բնապահպանական ռազմավարական գնահատում;
- Բնական պաշարների կայուն օգտագործում;
- Ռեսուրսների արդյունավետ կառավարում և մաքուր արտադրություն (RECP)
- Էկոլոգիապես մաքուր արտադրություն
- Աղետների ռիսկերի կառավարում

ԿՏԲԿ՝ Աջակցություն Կովկասի լեռնային շրջանների համայնքային անտառկառավարման քաղաքականությանը և պրակտիկային

Ծրագիրն աջակցել է համայնքային անտառների քաղաքականությանը և պրակտիկային, ուղղված՝

- անտառվերականգնման և կլիմայի փոփոխության հիմնախնդիրների լուծմանը,
- հողօգտագործման և անտառօգտագործման համայնքային իրավունքների պահպանմանը,
- գյուղական շրջանում չքավորության նվազեցմանը,
- Գյուղական համայնքներում անտառային լանդշաֆտների և արոտավայրերի վերականգնում
- Համայնքային անտառկառավարման ազգային և տարածաշրջանային ուղեցույցներ

Համայնքային անտառների լանդշաֆտի վերականգնում Տավուշի Կողբ և Ջուջևան համայնքներում

- Ծրագրի ընթացքում կատարվել է 26 հատարածքի անտառվերականգնում
- Մշակվել են 4 համայնքային անտառկառավարման պլաններ և ուղեցույցներ
- Մշակվել է նախահամայնքային անտառկառավարման ներդրման համար օրենսդրական առաջարկների փաթեթ

Աջակցություն Հարավային Կովկասի լեռնային շրջաններում կենսաբազմազանության պահպանման քաղաքականության պրակտիկայի զարգացմանը (Նորվեգիայի կառավարություն)

Ծրագրի հատուկ նպատակները

- Բարձրացնել տեղական համայնքների, լեռնային շրջանների տեղական իշխանությունների և ազգային մակարդակում որոշում կայացնողների իրազեկվածությունը և գիտելիքները անտառային էկոհամակարգերի և կենսաբազմազանության արժեքների, դրանց կայուն օգտագործման և պահպանման օգտակարության մասին, ինչպես նաև մեծացնել կենսաբազմազանության պահպանության պատրաստակամությունը:
- Տեղական մակարդակում կենսաբազմազանության կառավարման պլանավորման գործընթացներում ներդնել մասնակցային կառավարման մեթոդը
- Դեգրադացված անտառային էկոհամակարգերի վերականգնման և դրանց նշանակության բարձրացման պիլոտային ծրագրերի իրականացման միջոցով ցույց տալ դրանց գործնական կիրառումը:

Աջակցություն Հարավային Կովկասի լեռնային շրջաններում կենսաբազմազանության պահպանման քաղաքականության և պրակտիկայի զարգացմանը

Աշխարհագրական տեղեկատվական համակարգի քարտեզ

Աջակցություն Հարավային Կովկասի լեռնային շրջաններում կենսաբազմազանության պահպանման քաղաքականության և պրակտիկայի զարգացմանը (TEEB)

Աշխարհագրական տեղեկատվական համակարգի քարտեզ

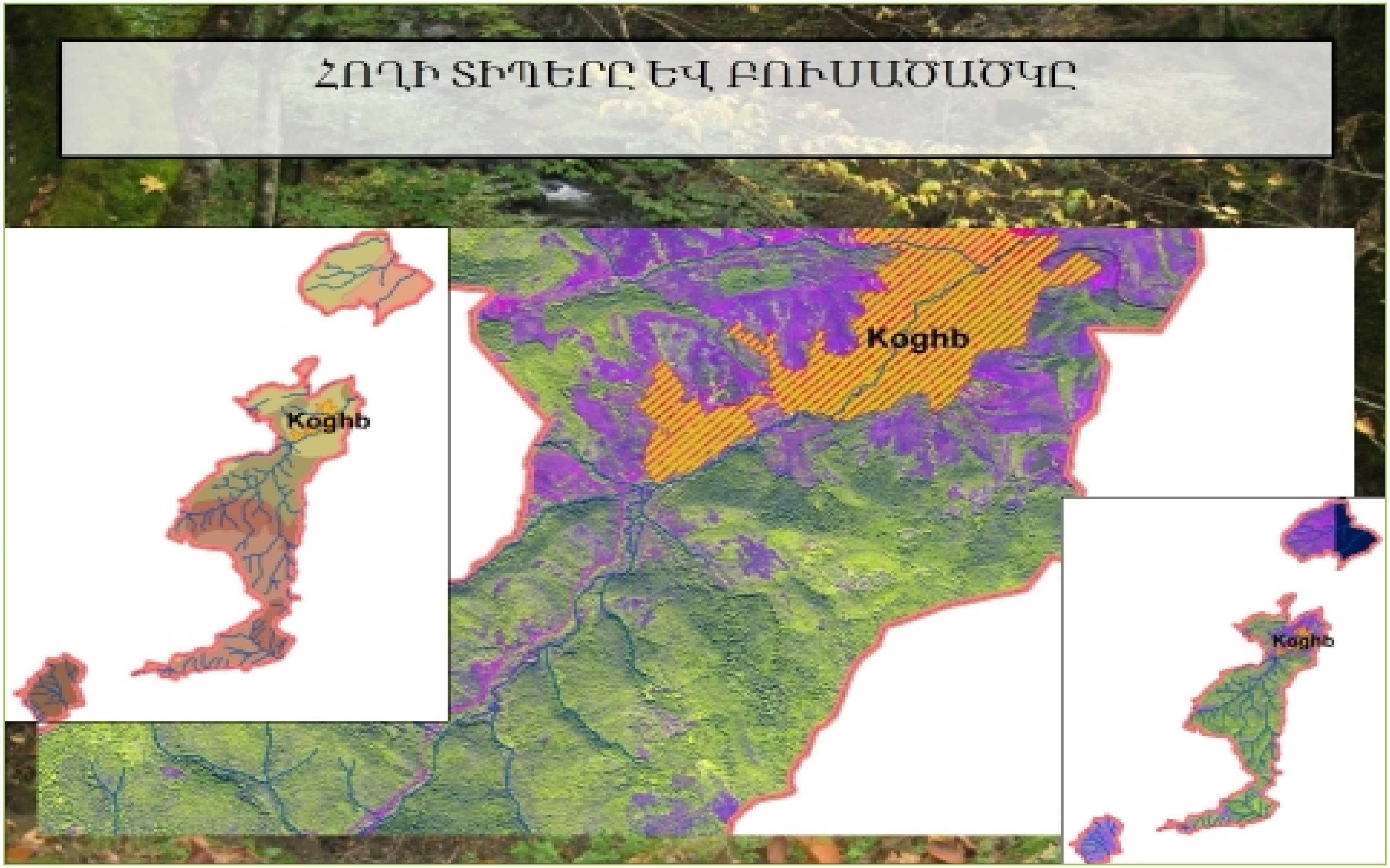

Աջակցություն Հարավային Կովկասի լեռնային շրջաններում կենսաբազմազանության պահպանման քաղաքականության պրակտիկայի զարգացմանը (TEEB)

Աշխարհագրական տեղեկատվական համակարգի քարտեզ

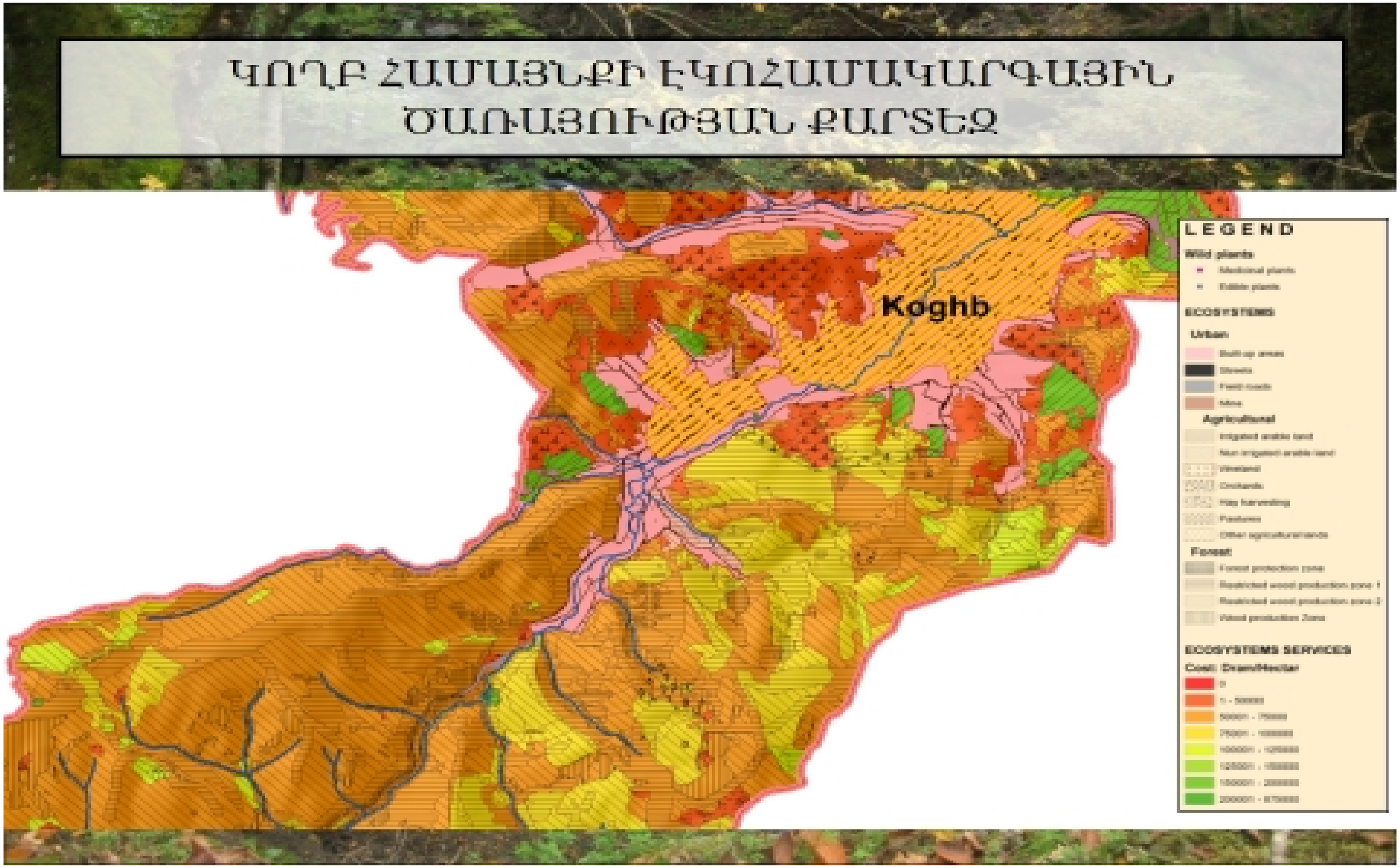

Աջակցություն Հարավային Կովկասի Լեռնային շրջաններում կենսաբազմազանության պահպանման քաղաքականության պրակտիկայի զարգացմանը (TEEB)
Աշխարհագրական տեղեկատվական համակարգի քարտեզ

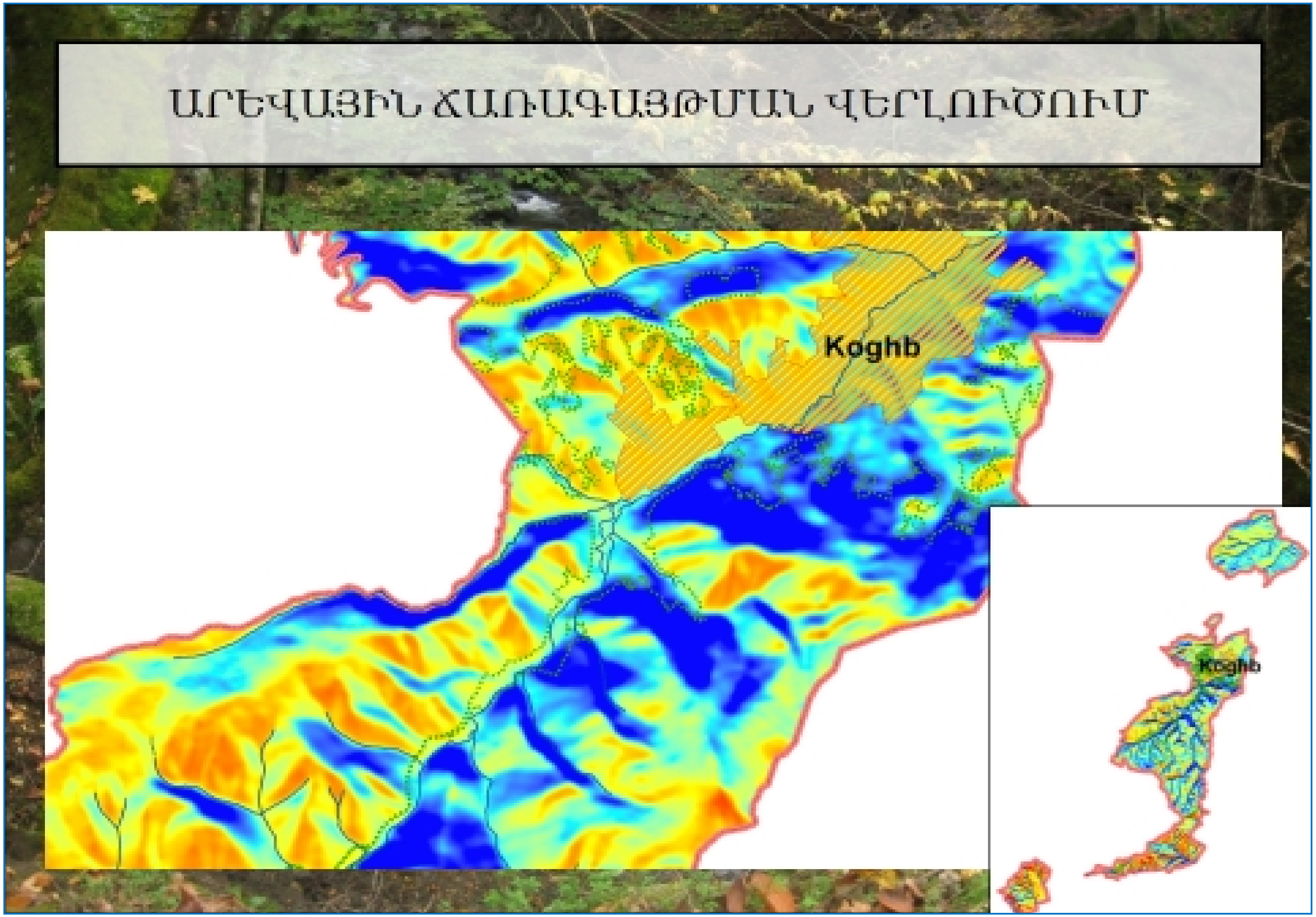

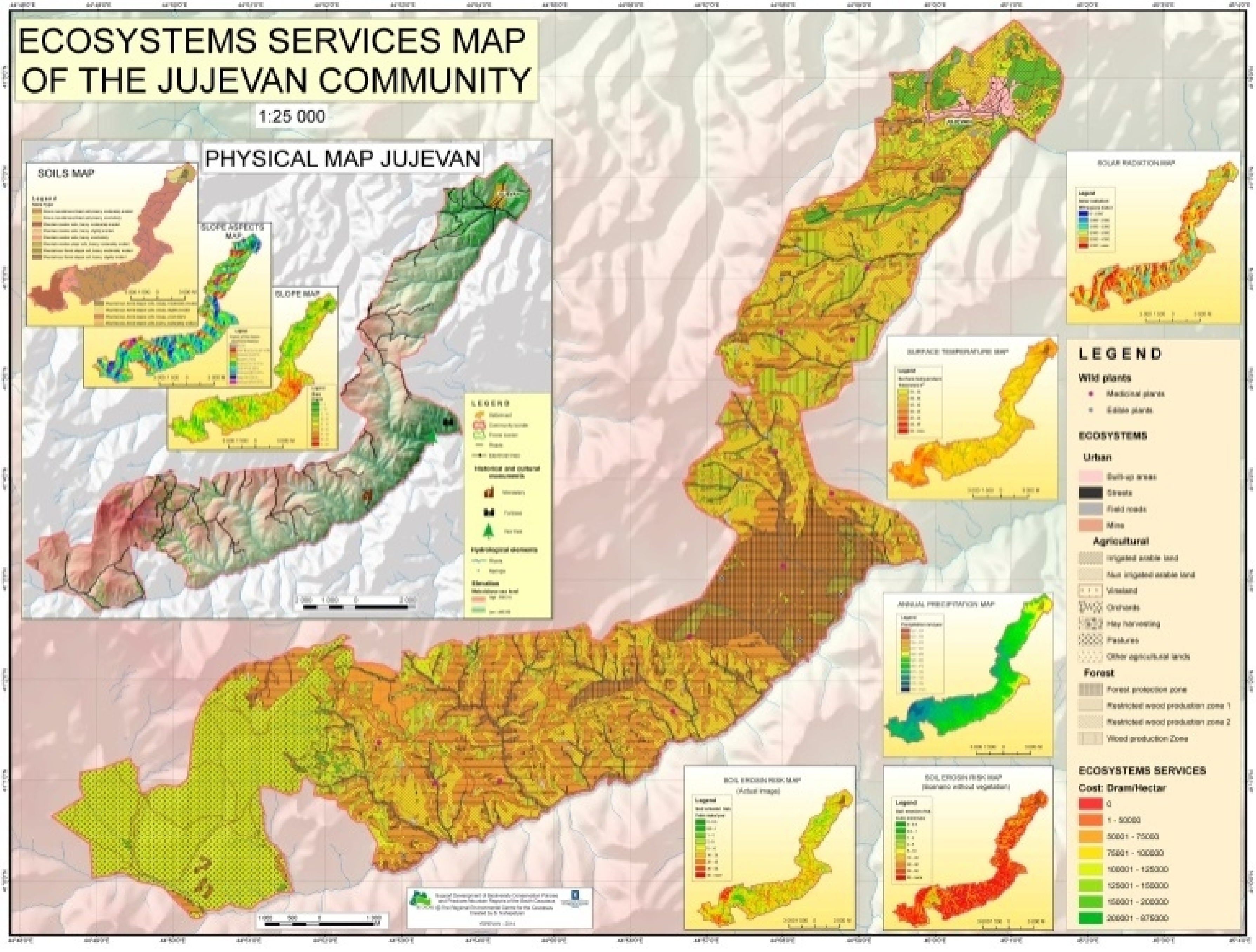

ECOSYSTEMS SERVICES MAP
OF THE JUJEVAN COMMUNITY
1:25 000
PHYSICAL MAP JUJEVAN
SOILS MAP
SLOPE ASPECTS MAP
SLOPE MAP
LEGEND
Historical and cultural monuments
Hydrological elements
Elevation
SOLAR RADIATION MAP
SURFACE TEMPERATURE MAP
ANNUAL PRECIPITATION MAP
SOIL EROSIN RISK MAP
(Actual image)
SOIL EROSIN RISK MAP
(Scenario without vegetation)
LEGEND
Wild plants
Medicinal plants
Edible plants
ECOSYSTEMS
Urban
Built-up areas
Streets
Field roads
Mins
Agricultural
Irrigated arable land
Non irrigated arable land
Vineland
Orchards
Hay harvesting
Pastures
Other agricultural lands
Forest
Forest protection zone
Restricted wood production zone 1
Restricted wood production zone 2
Wood production Zone
ECOSYSTEMS SERVICES
Cost: Dram/Hectar
0
1 - 50000
50001 - 75000
75001 - 100000
100001 - 125000
125001 - 150000
150001 - 200000
200001 - 875000

Կլիմայի փոփոխության հարմարվողականության արձագանքման բացահայտում, իրականացում. Մարզային Կովկասի պիրի և սեմինարի էկոհամակարգերում ագրոկենսաբազմազանության պահպանման և կայուն օգտագործման պատմ՛ր (ԵՄ)

- Անունդ, սնուցում, կայուն գյուղատնտեսություն հիմնված կլիմայի փոփոխության հարմարվողականության վրա

  - Իրականացվել են կլիմայի փոփոխության պայմաններում կենսաբազմազանության, գյուղատնտեսության պահպանման հետ առնչվող տարածաշրջանային/համայնքային զարգացման ռազմավարությունների և պլանների բացթողումների վերլուծություն:

  - Վերանայվել են առկա ինստիտուցիոնալ կարողությունները ազգային/համայնքային մակարդակներում՝ ուղղորդելով ագրոկենսաբազմազանության, կլիմայի փոփոխության հիմնահարցերը ազգային և համայնքային զարգացման քաղաքականություններում և պլաններում:

  - Մշակվել է միջոցառումների ծրագիր՝ կլիմայի փոփոխության հարմարվողականությունը և ագրոկենսաբազմազանության պահպանումը խթանելու, ինչպես նաև վերջիններս համայնքային զարգացման պլաններում ներառելու համար:

Ինչ է ՇՄՊՏԳԾ / Ծրագրի նպատակը

- Շրջակա միջավայրի տեղական բնապահպանական գործողությունների ծրագիրը համայնքի բնապահպանական հիմնախնդիրների լուծմանն ուղղված գործողությունների պլանավորման և իրականացման ամբողջական համակարգ է, որը պահանջում է մասնակցային մոտեցում և սերտ համագործակցություն տեղական իշխանությունների, մասնավոր և հասարակական սեկտորի, ինչպես նաև համայնքի բնակիչների միջև:

- **ՇՄՊՏԳԾ ծրագրի հիմնական նպատակն է** մշակել շրջակա միջավայրի պահպանության տեղական գործողությունների պլան (ՇՄՊՏԳԾ)՝ նպատակաուղղված շրջակա միջավայրի կառավարման բարելավմանը և բնապահպանական պլանավորման գործնական կիրառմանը տեղական մակարդակում՝ որոշումների կայացման գործընթացում քաղաքացիական հասարակության մասնակցության ապահովման և փոխհամագործակցության միջոցով:

ՇՄՊՏԳ Ծրագրի հատուկ նպատակներն են՝

- բարձրացնել քաղաքացիական հասարակության իրազեկությունը բնապահպանական խնդիրների վերաբերյալ;
- բարելավվել շրջակա միջավայրը համայնքում հատուկ ռազմավարությունների իրականացման միջոցով;
- հզորացնել և ամրապնդել տեղական ինքնակառավարման մարմինների և ՀԿ-ների կարողությունները՝ իրականացնելու բնապահպանական ծրագրեր և գտնելու բնապահպանական խնդիրների լուծման ուղիներ;
- բացահայտել և առաջնայնացնել հիմնական բնապահպանական խնդիրները;
- մշակել շրջակա միջավայրի պահպանության տեղական գործողությունների պլան
- բարելավվել շրջակա միջավայրը՝ համայնքում հատուկ ռազմավարությունների իրականացման միջոցով;

ՇՄՊՏԳԾ իրականացման հիմնական քայլերը

- Առաջին քայլը` առկա իրավիճակի գնահատումն է, որի համար անհրաժեշտ է ձեռք բերել անհրաժեշտ տեղեկություն շրջակա միջավայրի վերաբերյալ, կատարել տվյալների նախնական վերլուծություն, այսինքն` իրատեսորեն գնահատել ունեցած ռեսուրսներն ու հնարավորությունները հետագա պլանավորման գործընթացում հաշվի առնելու համար
- Երկրորդ քայլը` բնապահպանական հիմնախնդիրների բացահայտման իրականացումն է, որը խորհրդատվական գործընթաց է, որին մասնակցում են հասարակության տարբեր սեկտորների ներկայացուցիչներ` տեղական ինքնակառավարման մարմինների, սանիտարահամաճարակային կայանների, կրթօջախների և առողջապահական հիմնարկների աշխատակիցները, ինչպես սեկտորի ներկայացուցիչները, ակտիվ քաղաքացիները, հասարակական կազմակերպությունների անդամները և այլն

Խելացի քաղաք՝ Գորիս

- Ռազմավարական նպատակն է խթանել քաղաքների կայուն զարգացումը, հատկապես անցումային տնտեսություններ ունեցող և զարգացող երկրներում՝ հմտությունների և քաղաքականության վերլուծության , պիլոտային գործունեության, իրականացված լավագույն ծրագրերի փորձի փոխանակման, փոխհամագործակցության կարողությունների ստեղծման միջոցով:
- Ծրագիրը կօգնի խելացի քաղաքների եվրոպական փորձը տարածել ԵՄ-ի սահմաններից դուրս:
- Ծրագիրը նպատակ ունի նախագծի շրջանակներում հզորացնել պետական և տեղական իշխանությունների կարողությունները՝ մշակելու և իրականացնելու պետական և տեղական քաղաքականություն կայուն քաղաքաշինական զարգացման համար:

Գորիս Խելացի քաղաք գաղափարախոսությունը

Խելացի քաղաքի համապարփակ գաղափարն

ուղղված է բարելավելու քաղաքների

- **Կենսոլորտը կառույցները** (տրանսպորտ, ջրի, աղբահ
էներգետիկ ծառայությունները, տեղեկատվական համակ
տեղեկատվական տեխնոլոգիաները
- **Կառավարման համակարգը** (միջ-ոլորտային համագործակցություն, համագործակցություն տարածքային, ազգային և տեղական կառավարման մարմինների միջև, և այլ շահառուների միջև, համագործակցության պլատֆորմների հիմնում); այլ քաղաքների հետ համագործակցության ստեղծում
- **Սոցիալական կապիտալ** (կրթություն, սոցիալական և գենդերային հավասարություն);
- **Տնտեսական զարգացումներ** (աղքատության նվազեցում և աշխատատեղերի ստեղծում);
- **Քաղաքացիների իրծառություն**
- **Քաղաքային տուրիզմ**
- **ՏՏ տեխնոլոգիաներ՝ համայնքի կարիքների համար**

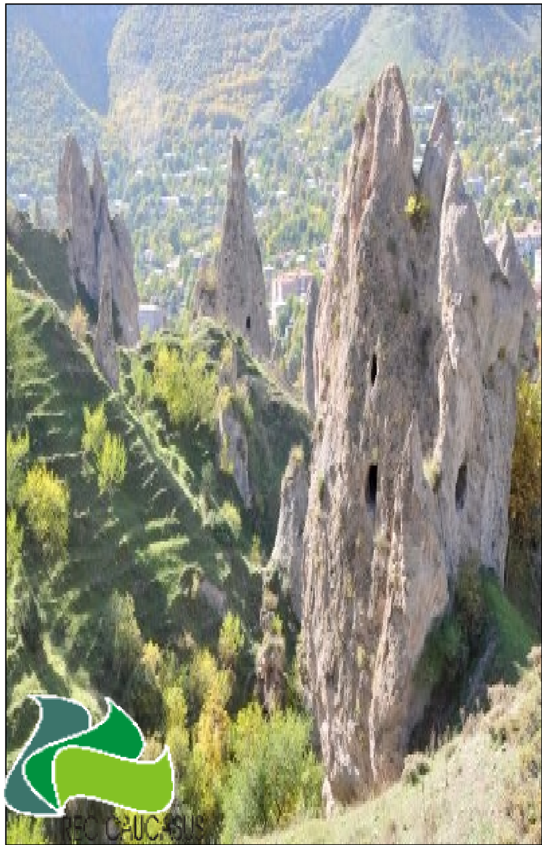

Խելացի քաղաքի բաղադրիչները

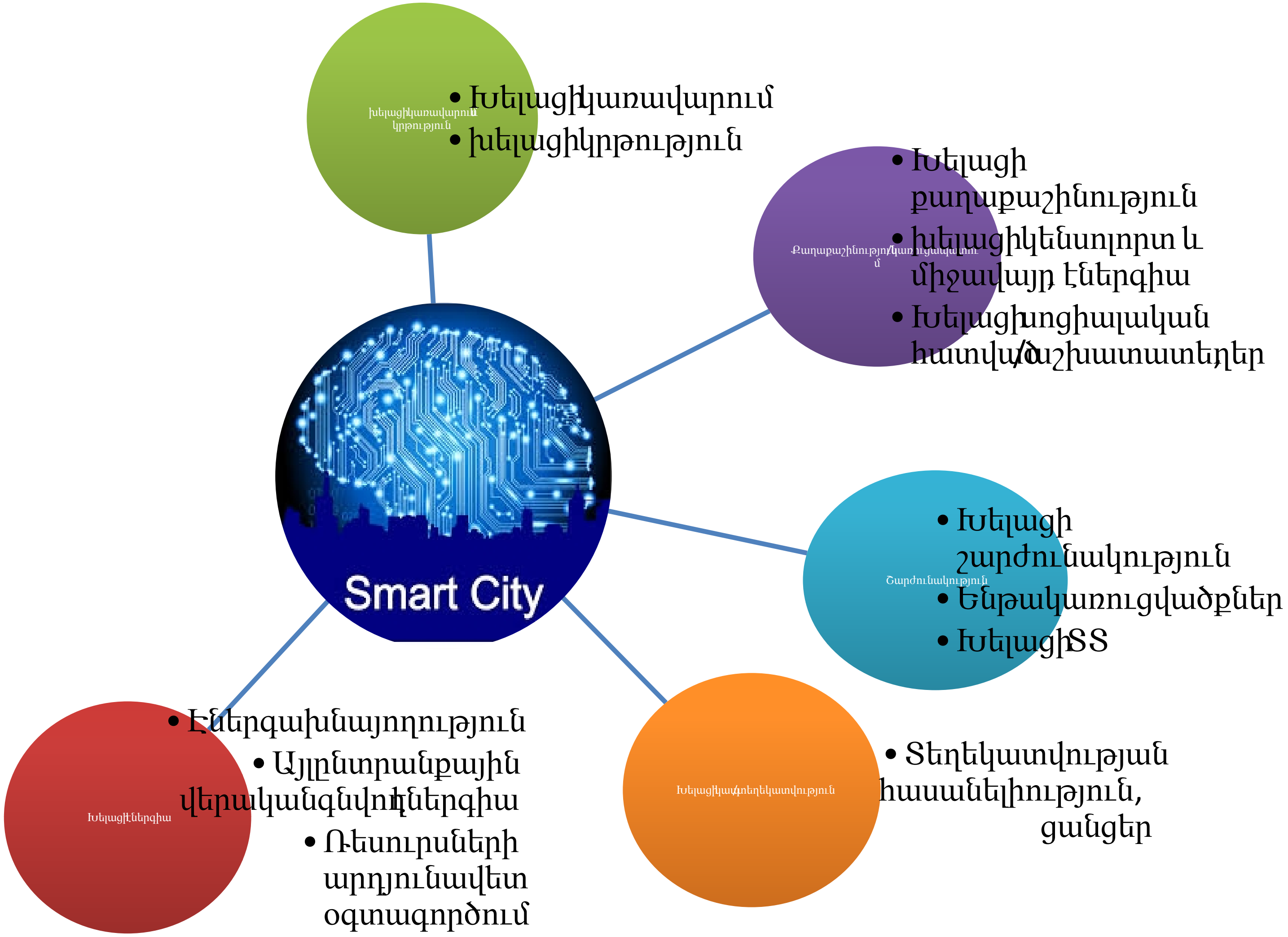

Խելացի քաղաք ծրագրի արդյունքներ

- Գորիս քաղաքի համար մշակվել է
  - Խելացի քաղաքի նկարագրի և ռազմավարության
  - Գորիսի զարգացման ցուցիչների և գերակա ուղղությունների սխեման
  - Վերհանվել են տնտեսական զարգացման, քաղաքի քաղաքաշինական և ճարտարապետական պլանավորման և վերականգնման, մշակութային ժառանգության, առևտրի և տուրիզմի զարգացման, բնապահպանական, տեղական կառավարման և հասարակական կառույցների ինստիտուցիոնալ զարգացման և համագործակցության, բիզնեսի և ՏՏ տեխնոլոգիաների վերաբերյալ գերակա խնդիրները և լուծման առաջարկները

"You must be the change you wish to see in the world."

Դուք պետք է լինեք այն փոփոխությունը որը ցանկանում եք տեսնել աշխարհում

—Gandhi

Շնորհակալություն

www.rec-caucasus.org, www.rec-caucasus.am

REC CAUCASUS